KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2023/1619

(2023. gada 8. augusts)

par pagaidu ārkārtas pasākumiem, ar kuriem, lai atrisinātu noteiktas problēmas, ko augļu un dārzeņu un vīna nozarēs izraisījuši nelabvēlīgi laikapstākļi, attiecībā uz 2023. gadu atkāpjas no dažiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1308/2013 un (ES) 2021/2117 noteikumiem

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 ([1]), un jo īpaši tās 221. panta 1. punktu,

tā kā:

(1) 2023. gada pavasarī vairāku dalībvalstu reģionos bija iestājušies sevišķi nelabvēlīgi laikapstākļi, kas krasi samazināja augļu un dārzeņu produkciju. Spānijā, Katalonijas reģionā sausuma dēļ produkcija nu ir vismaz par 50 % mazāka, nekā plānots, bet Itālijā, Emīlijas-Romanjas reģionā produkciju iznīcinājuši plūdi. Produkcijas apjomu un kvalitāti sausums stipri ietekmējis arī dažos Francijas un Portugāles reģionos.

(2) Sevišķi nelabvēlīgo 2023. gada pavasara laikapstākļu dēļ daudzas atzītas ražotāju organizācijas un ražotāju organizāciju apvienības augļu un dārzeņu nozarē saskaras ar grūtībām savu apstiprināto darbības programmu īstenošanā. Dažas apstiprinātās darbības un pasākumi 2023. gadā netiks īstenoti, tādējādi daļa no darbības fondiem paliks neizlietota. Citas atzītas ražotāju organizācijas un ražotāju organizāciju apvienības savas darbības programmas groza, lai īstenotu tādas uz sevišķi nelabvēlīgo laikapstākļu ietekmes novēršanu vērstas darbības un pasākumus augļu un dārzeņu nozarē kā, piemēram, krīzes pārvarēšanas pasākumi.

(3) Atzītas ražotāju organizācijas un ražotāju organizāciju apvienības savu apstiprināto darbības programmu ietvaros augļu un dārzeņu nozarē var īstenot tādus krīzes un profilakses pasākumus, kuru mērķis ir palielināt noturību pret tirgus traucējumiem. Tomēr saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 33. panta 3. punkta ceturto daļu krīzes profilakses un pārvarēšanas pasākumiem nedrīkst veltīt vairāk kā vienu trešdaļu no darbības programmas izdevumiem. Lai minētajām ražotāju organizācijām nodrošinātu lielāku elastību un dotu tām iespēju darbības programmās paredzētos resursus novirzīt tādu tirgus iztraucējumu novēršanai, ko izraisījuši ar nelabvēlīgajiem laikapstākļiem saistīti pasākumi, minētais noteikums 2023. gadā nebūtu jāpiemēro. Šī pagaidu atkāpe būtu jāpiemēro darbības programmām, kuras saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/2117 ([2]) 5. panta 6. punkta pirmās daļas c) apakšpunktu turpina darboties ar nosacījumiem, kas piemērojami saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013.

(4) Turklāt būtu jāļauj atzītām ražotāju organizācijām un ražotāju organizāciju apvienībām sava attiecīgā darbības fonda līdzekļus, arī Savienības finansiālo palīdzību, pārvirzīt uz darbībām un pasākumiem, kas vajadzīgi 2023. gada pavasara nelabvēlīgo laikapstākļu seku novēršanai. Lai nodrošinātu, ka atzītām ražotāju organizācijām un ražotāju organizāciju apvienībām tāda iespēja ir, Regulas (ES) Nr. 1308/2013 34. panta 1. punktā noteiktais Savienības finansiālās palīdzības limits attiecībā uz 2023. gadu no 50 % ir jāpalielina uz 60 % no faktiskajiem izdevumiem. Šī

([1]) OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2117 (2021. gada 2. decembris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju, Regulu (ES) Nr. 1151/2012 par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām, Regulu (ES) Nr. 251/2014 par aromatizētu vīna produktu definīciju, aprakstu, noformējumu, marķējumu un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību un Regulu (ES) Nr. 228/2013, ar ko ievieš īpašus pasākumus lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem (OV L 435, 6.12.2021., 262. lpp.).

pagaidu atkāpe būtu jāpiemēro darbības programmām, kuras saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2117 5. panta 6. punkta pirmās daļas c) apakšpunktā ietverto pārejas noteikumu turpina darboties ar nosacījumiem, kas piemērojami saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013.

(5) Nelabvēlīgie 2023. gada pavasara laikapstākļi ir ļoti ietekmējuši arī Savienības vīna nozari, un attiecīgajos dalībvalstu reģionos strādājošie vīnkopji saskaras ar ārkārtējām grūtībām. Konkrētāk, ārkārtējie laikapstākļi nav vīnkopjiem ļāvuši savos vīndārzos veikt parastos pavasara darbus, piemēram, augsnes tīrīšanu un sagatavošanu, jaunu vīnogulāju stādīšanu vai uzpotēšanu. Lielā sausuma skartajos reģionos šādas darbības nav iespējamas augsnes sausuma un jauniem stādījumiem ārkārtīgi nelabvēlīgo apstākļu dēļ, bet plūdu reģionos tās nav iespējamas tāpēc, ka ūdens masas vīndārzus padarījušas par nepieejamiem vai arī tos iznīcinājušas.

(6) Regulas (ES) Nr. 1308/2013 62. panta 3. punkta pirmajā daļā noteikts, ka vīnogulāju stādīšanas atļaujas, proti, jaunas stādīšanas un vēlreizējas apstādīšanas atļaujas, ir derīgas trīs gadus no atļaujas izdošanas dienas. Minētās regulas 68. panta 2. punkta pirmajā daļā noteikts, ka atļaujām, kas piešķirtas pēc stādīšanas tiesību pārveidošanas, ir tāds pats derīguma termiņš kā sākotnējām stādīšanas tiesībām. Katras atsevišķas atļaujas derīguma laikā vīnkopji parasti rudenī sagatavo augsni un sagādā jaunos vīnogulājus, kurus pēc tam pavasarī iestāda, jo stādīšanai piemērotākais gadalaiks ir pavasaris.

(7) Nelabvēlīgo laikapstākļu dēļ vīnkopji, kas ir tādu stādīšanas atļauju turētāji, kuras izmantojamas minēto laikapstākļu skartajos reģionos un kuru derīguma termiņš beidzas 2023. gadā, nav varējuši savas atļaujas izmantot, kā iecerēts, proti, derīguma termiņa pēdējā gada pavasarī. Tā kā nav iespējams paredzēt, cik ilgi šādi nelabvēlīgi laikapstākļi un to sekas turpināsies, nav skaidrs, vai minētajiem vīnkopjiem būs iespēja savas stādīšanas atļaujas attiecīgajos derīguma termiņos izmantot. Vīnkopjiem varētu nākties vīnogulājus stādīt karstajā gadalaikā – mazāk piemērotā augšanas cikla posmā –, sarežģītos apstākļos un ar papildu izmaksām laikā, kad tirgus situācija vīna nozarē jau tāpat ir nelabvēlīga.

(8) Tāpēc, kā arī lai nezaudētu stādīšanas atļauju vai strauji nepasliktinātu apstākļus, kādos stādīšanai būtu jānotiek, ir bez kavēšanās jāatļauj pagarināt līdz 2023. gadam derīgo stādīšanas atļauju termiņu reģionos, kurus skāruši nelabvēlīgie laikapstākļi. Lai vīnkopji varētu vīnogulājus stādīt 2024. gadā, līdz 2023. gadam derīgo un skartajos reģionos izmantojamo atļauju derīguma termiņš būtu jāpagarina par vēl 12 mēnešiem pēc pašreizējā termiņa beigām 2023. gadā.

(9) Ņemot vērā neparedzētās grūtības, ar kurām skarto reģionu vīnkopji saskaras nelabvēlīgo laikapstākļu dēļ, šādiem vīnkopjiem būtu jāļauj atteikties no stādīšanas atļaujas, kuras termiņš beidzas 2023. gadā, un, ja viņi vairs nevēlas paplašināt savu vīndārzu platību, nebūtu viņiem jāuzliek Regulas (ES) Nr. 1308/2013 62. panta 3. punktā minētais administratīvais sods.

(10) Ir lietderīgi par vienu gadu pagarināt četru gadu termiņu, kāds iepriekšējo apstādīto platību izaršanai dots vīnkopjiem, kam reģionos, kurus stipri skāruši nelabvēlīgie 2023. gada pavasara laikapstākļi, ir no jauna apstādīti vīndārzi, kas pirms paredzētās līdzvērtīgas platības izaršanas iestādīti, izmantojot vēlreizējas apstādīšanas atļaujas, kuras dalībvalstis piešķirušas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 66. panta 2. punktu. Tas vīnkopjiem ļaus iepriekšējās apstādītās platības izmantot vēl vienu ražas gadu un kompensēs no jauna apstādīto vīndārzu

postījumus, kas var būt tādi, ka aizkavējas no jauna apstādītās platības izmantošanas sākums vai ka no jauna apstādīto platību nākas apstādīt atkal. Attiecīgi būtu jāpieskaņo arī Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2018/273 ([3]) 5. panta otrajā daļā noteiktais termiņš.

(11) Būtu jānosaka pārejas režīms attiecībā uz izdevumiem, kuri Regulas (ES) Nr. 1308/2013 40. pantā minētajās vīna nozares valsts atbalsta programmās radušies pēc 2022. gada decembra. Konkrētāk, Regulas (ES) 2021/2117 5. panta 7. punkts noteic, ka atbalsta programmas vīna nozarē jāturpina piemērot līdz 2023. gada 15. oktobrim. Tālab Regulas (ES) Nr. 1308/2013 39.–54. pantu pēc 2022. gada 31. decembra jāturpina piemērot attiecībā uz izdevumiem un maksājumiem, kas radušies un izdarīti par darbībām, kuras vēl pirms 2023. gada 16. oktobra īstenotas saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013. Turklāt Regulas (ES) Nr. 1308/2013 39.–54. pantu jāturpina piemērot arī izdevumiem un maksājumiem, kas radušies vai izdarīti par darbībām, kuras pirms 2025. gada 16. oktobra īstenotas, ievērojot Regulas (ES) Nr. 1308/2013 46. un 50. pantu, un ar noteikumu, ka līdz 2023. gada 15. oktobrim šādas darbības ir jau daļēji īstenotas un radušies izdevumi sasniedz vismaz 30 % no kopējiem plānotajiem izdevumiem.

(12) Tomēr, ņemot vērā neparedzētās grūtības, ar kurām vīnkopji saskārušies līdz ar 2023. gada pavasara nelabvēlīgo laikapstākļu smagajām sekām, dažiem vīnkopjiem ir kļuvis neiespējami īstenot Regulas (ES) Nr. 1308/2013 46. panta darbības un sasniegt 30 % no izdevumiem, kam jābūt notikušiem līdz 2023. gada 15. oktobrim. Tāpēc tiek uzskatīts, ka 30 % slieksnis ir jāpazemina līdz 3 % slieksnim un tādējādi jānodrošina, ka vīnkopji, kuri ir konkrētu pasākumu iesākuši, bet neparedzētu laikapstākļu dēļ nav varējuši to turpināt, netiek lieki sodīti un varēs pasākuma īstenošanu atsākt, tiklīdz situācija to atkal atļaus. Šī elastība būtu jāpiemēro tikai vīnkopjiem, kas ir tādu atkārtotas apstādīšanas atļauju turētāji, kuras izmantojamas 2023. gada pavasara nelabvēlīgo laikapstākļu skartajos reģionos.

(13) Vispārējā situācija ir īpaša problēma Regulas (ES) Nr. 1308/2013 221. panta nozīmē un nav viegli atrisināma ar pasākumiem, ko veic saskaņā ar minētās regulas 219. vai 220. pantu. Situācija nav īpaši saistīta ar kādu pastāvošu, noteiktu un vienreizēju tirgus iztraucējumu vai ar konkrētiem šāda tirgus iztraucējuma draudiem. Tā nav saistīta arī ar dzīvnieku slimību izplatības apkarošanas pasākumiem vai ar patērētāju uzticēšanās zaudēšanu sabiedrības, dzīvnieku vai augu veselības apdraudējumu dēļ.

(14) Ņemot vērā 2023. gada pavasarī valdījušo sevišķi nelabvēlīgo laikapstākļu bezprecedenta raksturu, minētās grūtības jāmazina, tikai strikti nepieciešamajā apmērā atkāpjoties no dažiem Regulas (ES) Nr. 1308/2013 un (ES) 2021/2117 noteikumiem.

(15) Ņemot vērā vajadzību rīkoties tūlīt, šai regulai būtu jāstājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

(16) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Lauksaimniecības tirgu kopīgās organizācijas komitejas atzinumu,

([3]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2018/273 (2017. gada 11. decembris), ar kuru Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 papildina attiecībā uz vīnogulāju stādīšanas atļauju sistēmu, vīna dārzu reģistru, pavaddokumentiem un sertifikāciju, preču ievešanas un izvešanas reģistru, obligātajām deklarācijām, paziņojumiem un paziņotās informācijas publicēšanu, bet Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1306/2013 – attiecībā uz pārbaudēm un sodiem, kā arī groza Komisijas Regulu (EK) Nr. 555/2008, (EK) Nr. 606/2009 un (EK) Nr. 607/2009 un atceļ Komisijas Regulu (EK) Nr. 436/2009 un Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2015/560 (OV L 58, 28.2.2018., 1. lpp.).

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Pagaidu atkāpes no Regulas (ES) Nr. 1308/2013, izdarāmas attiecībā uz augļiem un dārzeņiem

1. Atkāpjoties no Regulas (ES) Nr. 1308/2013 33. panta 3. punkta ceturtās daļas, minētajā noteikumā noteikto ierobežojumu, proti, ka krīzes profilakses un pārvarēšanas pasākumiem neiztērē vairāk kā vienu trešdaļu no darbības programmas izdevumiem, 2023. gadā nepiemēro attiecībā uz apgabaliem, kurus skāruši dalībvalstu identificēti 2023. gada pavasara nelabvēlīgie laikapstākļi.

2. Atkāpjoties no Regulas (ES) Nr. 1308/2013 34. panta 1. punkta, Savienības finansiālā palīdzība, kas minētajā noteikumā minētajam darbības fondam piešķirta 2023. gadā un ko saņem ražotāju organizācijas vai ražotāju organizāciju apvienības, kuru darbību ietekmējuši dalībvalstu identificēti 2023. gada pavasara nelabvēlīgie laikapstākļi, nepārsniedz Savienības finansiālo ieguldījumu darbības fondos, ko dalībvalstis apstiprinājušas 2023. gadam, un nepārsniedz 60 % no faktiskajiem izdevumiem.

2. pants

Pagaidu atkāpes no Regulas (ES) Nr. 1308/2013, izdarāmas attiecībā uz vīnu

1. Atkāpjoties no Regulas (ES) Nr. 1308/2013 62. panta 3. punkta pirmās daļas pirmā teikuma un 68. panta 2. punkta pirmās daļas pirmā teikuma, stādīšanas atļaujas, kuras piešķirtas saskaņā ar minētās regulas 62., 64., 66. un 68. pantu un kuru termiņš beidzas 2023. gadā, un kuras izmantojamas reģionos, ko skāruši 2023. gada pavasara nelabvēlīgie laikapstākļi, spēku zaudē tikai 12 mēnešus pēc to sākotnējā derīguma termiņa beigām.

2. Atkāpjoties no Regulas (ES) Nr. 1308/2013 62. panta 3. punkta pirmās daļas otrā teikuma, vīnkopjus, kas ir tādu stādīšanas atļauju turētāji, kuru derīguma termiņš beidzas 2023. gadā un kuras izmantojamas reģionos, ko skāruši 2023. gada pavasara nelabvēlīgie laikapstākļi, administratīvi nesoda, ja šie vīnkopji līdz 2023. gada 31. decembrim informē kompetentās iestādes par to, ka tie neplāno savu atļauju izmantot un tāpat nevēlas izmantot šā panta 1. punktā paredzēto derīguma termiņa pagarinājumu.

3. Atkāpjoties no Regulas (ES) Nr. 1308/2013 66. panta 2. punkta, gadījumos, kad 2023. gada pavasara nelabvēlīgie laikapstākļi no jauna apstādīto platību ir nopietni ietekmējuši tiktāl, ka aizkavējies no jauna apstādītās platības izmantošanas sākums vai ka no jauna apstādīto platību nākas apstādīt atkal, izaršanas termiņu dalībvalstis var pagarināt līdz piektā gada beigām no dienas, kad jaunie vīnogulāji iestādīti.

Par izaršanas termiņa pagarināšanas pieteikuma apstiprināšanu vai noraidīšanu dalībvalstis pieteikuma iesniedzēju informē divu mēnešu laikā no dienas, kad pieteikums iesniegts. Ja pieteikums tiek noraidīts, dalībvalstis pieteikuma iesniedzēju informē par noraidīšanas iemesliem.

Ja līdz pagarinātā termiņa beigām vīnkopis izaršanu nav veicis, piemēro Deleģētās regulas (ES) 2018/273 5. panta otro daļu.

Vīnkopji, kas termiņa pagarinājumu izmanto, līdz pagarinātā termiņa beigām nav tiesīgi saņemt Regulas (ES) Nr. 1308/2013 47. pantā minēto atbalstu par priekšlaicīgu ražas novākšanu nedz no jaunapstādītās, nedz no izaramās platības.

3. pants

Pagaidu atkāpes no Regulas (ES) 2021/2117 5. panta 7. punkta b) apakšpunktā ietvertajiem pārejas noteikumiem, izdarāmas attiecībā uz Regulas (ES) Nr. 1308/2013 39.–52. panta piemērošanu

Atkāpjoties no Regulas (ES) 2021/2117 5. panta 7. punkta b) apakšpunkta, Regulas (ES) Nr. 1308/2013 39.–54. pantu turpina pēc 2022. gada 31. decembra piemērot attiecībā uz izdevumiem un maksājumiem, kas radušies vai veikti par darbībām, kuras pirms 2025. gada 16. oktobra īstenotas, ievērojot Regulas (ES) Nr. 1308/2013 46. pantu, un to dara ar noteikumu, ka:

a) līdz 2023. gada 15. oktobrim šādas darbības ir daļēji īstenotas un radušies izdevumi ir vismaz 3 % no kopējiem plānotajiem izdevumiem;

b) šādas darbības ir pilnībā īstenotas līdz 2025. gada 15. oktobrim.

Dalībvalstis nodrošina, ka šo atkāpi piemēro tikai vīnkopjiem, kuri ir tādu vēlreizējas apstādīšanas atļauju turētāji, kas izmantojamas reģionos, kurus skāruši 2023. gada pavasara nelabvēlīgie laikapstākļi.

4. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro līdz 2024. gada 9. augustam.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 8. augustā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN